

יד מהרש"א
מסכת בבא בתרא
פרק השותפין
חלק א'
ב. – ה:

March 14, 2005

© Yechezkel Folger 2005

מפתח

דף ב.....	3
תד"ה השותפין.....	3
תד"ה בגויל.....	4
תד"ה לפיכך.....	6
דף ב:.....	12
תד"ה הוה אמינא במסיפס בעלמא.....	12
תד"ה נפל שאני.....	15
דף ג.....	17
תד"ה מאי קמ"ל.....	17
דף ג:.....	22
תד"ה הג"ה בי קייטא.....	22
דף ד.....	25
תד"ה הכי קתני.....	25
דף ד:.....	27
גמרא לא צריכא.....	27
רש"י ד"ה המקיף את חבירו.....	28
רש"י ד"ה אימא סיפא.....	29
תד"ה שני' ושלישית לא.....	31
דף ה.....	33
תד"ה ואי לא דאיננא לך.....	33
תד"ה ד' לצלא.....	35
דף ה:.....	38
תד"ה כי היכי דלא ליטרדן.....	38
תד"ה אילימא.....	41
תד"ה ואפילו מיתמי.....	44

דף ב.

תד"ה השותפין

1) תוספות

a) קשיא

i) why does מסכת בבא בתרא follow מסכת בבא בתרא

b) שאלה

i) Would you ask this קשיא even if בבא מציעא and בבא בתרא weren't part of the larger מסכת of נזיקין

c) תשובה

i) Yes

ii) just as in the beginning of שבועות the גמרא needs to explain why מכות is followed by שבועות

2) מהרש"א

a) קשיא

i) but מכות and שבועות are also part of נזיקין סדר

ii) so how is the גמרא in שבועות proof that we need to explain the order of מסכתות that aren't part of the larger מסכתא of נזיקין

b) תירוץ

i) because it's possible that the גמרא in שבועות doesn't agree with the מאן דאמר that נזיקין is one large מסכת

תד"ה בגויל

- 1) משנה
 - a) מקום שנהגו לבנות גויל בונין
 - b) הכל כמנהג המדינה
 - c) גויל זה נותן ג' טפחים וזה נותן ג' טפחים
 - d) גזית זה נותן טפחיים ומחצה וזה נותן טפחיים ומחצה וכו'
- 2) רא"ש and תוספות of קשיא
 - a) Once the משנה says הכל כמנהג המדינה
 - b) Why does the משנה give שיעורים for גויל and גזית
- 3) תוספות of תירוצ'
 - a) Both the מנהג and the שיעור are important
 - b) Because the כותל must be as wide as the lesser of the מנהג or the שיעור
- 4) רא"ש of תירוצ'
 - a) The כותל must be as wide as the שיעור no matter what the מנהג is
 - b) What depends on מנהג is only whether the כותל is made of גויל or גזית or so on
- 5) here is a 'ראי' of שיטה to the ראי'
 - a) a משנה at דף ה. says the מחיצות need to be four אמות high
 - b) And the גמרא explains at דף ג.
 - i) That the reason that the שיעור for גזית is 5 טפחים
 - ii) is that 5 טפחים is needed to support a כותל that's four אמות high
- 6) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) how does תוספות respond to this 'ראי'
 - b) תירוצ'
 - i) introduction
 - (1) ד"ה ארבע אמות at דף ג. at תוספות (1)
 - (a) קשיא
 - (i) It's a fact that a גזית wall can stand four אמות high even if it's not 5 טפחים wide
 - (b) תירוצ'
 - (i) the wall won't stand for as long as people expect a גזית wall to stand
 - ii) תירוצ'

- (1) similarly תוספות in our גמרא means
- (a) that if in a particular place it's the מנהג for people not to expect a wall to stand for a long time
 - (b) then less than 5 טפחים can be used

תד"ה לפיכך

1) משנה

a) בחצר

- i) שותפין שרצו לעשות מחיצה בונין את הכותל באמצע לפיכך אם נפל הכותל המקום והאבנים של שניהם (1)

b) בבקעה

- i) בבקעה...אין מחייבין אותו ובונה לעצמו ועושה חזית מבחוץ (1) לפיכך אם נפל הכותל והאבנים שלו (2)
- ii) אבל אם עשו מדעת שניהם עושין חזית מזה מכאן ומכאן (1) לפיכך אם נפל הכותל והאבנים של שניהם (2)
- iii) דף ד: at גמרא קשיא (1) בבקעה אם עשו מדעת שניהם לא יעשו חזית לא זה ולא זה (a)

2) גמרא

a) חצר on לישנא קמא

- i) רצו לעשות מחיצה when the משנה says כותל a build agreed to שותפין the means משנה (1)
- ii) Because כותל a build without this agreement to (1) who divide a חצר needn't build a כותל (2) because היזק ראי' לאו שמ' היזק (3)
- iii) And since they agreed to build a כותל (1) "לפיכך" (2) If the כותל falls the neighbors split the stones
- iv) קשיא (1) but maybe (a) there was no agreement (b) and one neighbor decided to build a כותל his own and on his own property
- v) תירוץ

- (1) In this case we happen to know that they agreed to build it together
- vi) קשיא
 - (1) but maybe they changed their mind afterwards
- vii) תירוץ
 - (1) they made a קנין to make their agreement binding
- viii) קשיא
 - (1) But that agreement was made long ago when the wall was built
 - (2) Now that the wall has collapsed many years later how do we know what their agreement was when the wall was built
- ix) תירוץ
 - (1) we're dealing with a case where we still remember
- b) חצר on לישנא בתרא
 - i) The חצר in the משנה has no חלוקה דין
 - (1) Meaning that because of its small size
 - (a) neither שותף can demand חלוקה without agreement by the other
 - (b) And of course neither שותף can build a wall unless both first agree to divide the חצר
 - ii) when the משנה says רצו לעשות מחיצה
 - (1) The משנה means the שותפין agreed to divide their חצר
 - iii) And
 - (1) Once they reached this agreement to divide the חצר
 - (2) they need to build a כותל even if they didn't agree to build a כותל
 - (3) because היזק ראוי שמי' היזק
 - iv) And since they must build a כותל together
 - (1) "לפיכך"
 - (2) If the כותל falls the neighbors split the stones
 - v) קשיא
 - (1) even once they've agreed to divide the חלוקה בה דין חלוקה
 - (2) why can't it be that they changed their minds
 - vi) תירוץ
 - (1) they made a קנין to make their agreement binding
 - vii) קשיא
 - (1) now many years later

- (2) how do we know that they once made a binding agreement to divide the חצר
- viii) תירוץ
- (1) if they didn't make a קנין and they then changed their minds
- (a) so that the חצר remained undivided
- (2) the wall would never have been built
- (a) since no שותף can on his own divide the חצר or take away from the other שותף access to any part of the חצר
- 3) מהרש"א
- a) in short
- i) לישנא קמא
- (1) "לפיכך" and its required split is based on our **remembering** now that there was an original agreement with a קנין to build the wall
- (2) And on the דין that neighbors must build a כותל once they agreed with a קנין to make a מחיצה
- ii) לישנא בתרא
- (1) "לפיכך" and its required split is based
- (a) on our **deduction** that there must have been an agreement with a קנין to divide the חצר
- (b) and on the דין that former שותפין must build a כותל once their חצר is divided
- 4) תוספות (as explained by מהרש"א) on a כותל between property of ראובן and שמעון that collapsed and whose stones fell into the רשות of ראובן
- a) generally
- i) when שמעון claims property that lays in the רשות of ראובן
- ii) עליו הראי' and מוציא מחבירו שמעון is
- iii) But
- (1) where ראובן and שמעון were שותפין in the property
- (2) And the property doesn't lie in רשות ראובן for זמן מרובה
- (3) We say המוציא לא קפדי אהדי so that שמעון doesn't count as המוציא
- b) where each had set up a חזית on the כותל that later collapsed
- i) this is absolute proof that they built the כותל together
- ii) and even without "לפיכך"
- (1) meaning even if the דין were not that ראובן could demand that שמעון join him to build a כותל together

- (2) מיגו isn't believed that he built it himself regardless of any ראובן
- iii) But if the stones were מרובה in the רשות of ראובן
- (1) ראובן wins if he says "yes we built it together but I bought it later"
- (2) Because
- (a) he's supported by המוציא מחבירו עליו הראי'
- (b) and this claim isn't contradicted by the הזית that שמעון put up
- c) Where neither set up a הזית
- i) This supports the claim that they were once שותפין so that
- (1) Where לא שהה זמן מרובה
- (a) we apply the rule of לא קפדי אהדדי
- (b) so that שמעון isn't a מחבירו מוציא
- (c) And ראובן isn't believed
- (i) Whether he claims "I built it alone"
- (ii) Or whether he claims "We built it together but later לקחתיו
- (d) And we don't need לפיכך to decide that חולקין
- (2) Where שהה זמן מרובה
- (a) There is no rule of לא קפדי אהדדי
- (b) שמעון is a מחבירו מוציא
- (c) ראובן is believed if he says לקחתיו
- (i) because this claim isn't contradicted by his not having a הזית
- (d) If it weren't for לפיכך
- (i) ראובן would also be believed if he claims "I built it alone"
- (ii) Because
1. although this claim is contracted by his not having a הזית
 2. it's supported by מיגו he could have said לקחתיו
- (e) but
- (i) ראובן loses anyway in a חצר where there is a לפיכך
- (ii) Because אנן סהדי that a person
1. does not build a כותל himself
 2. if he has the right to insist that another join him
- (iii) and this אנן סהדי overwhelms the מיגו
- d) Keep in mind that in a בקעה there is no לפיכך so that
- i) Where neither made a הזית and the stones were מרובה שהה זמן

- (1) ראובן wins
- (a) whether he claims “I built it myself”
- (b) or he claims “we built it together but later לקחתיו”
- ii) Where each made a חזית and the stones were מרובה שהה זמן מרובה
- (a) ראובן wins only if he claims we built it together but later לקחתיו
- iii) there is a always חלוקה where the stones weren't מרובה זמן
- e) In short

בחצר דאיכא לפיכך	שלא לזמן מרובה	לזמן מרובה
תרוייהו עשו חזית	חולקין	ראובן זוכה בטענת לקחתי
לא עשו חזית לא זה ולא זה	חולקין	ראובן זוכה בטענת לקחתי אבל מחמת לפיכך לית לי מיגו לזכות נמי בטענת אני עשיתיו בעצמי

בבקעה דליכא לפיכך	שלא לזמן מרובה	לזמן מרובה
תרוייהו עשו חזית	חולקין	ראובן זוכה בטענת לקחתי
לא עשו חזית לא זה ולא זה	חולקין	ראובן זוכה בטענת לקחתי וליכא לפיכך הלכך מחמת מיגו זוכה ג"כ בטענת אני עשיתיו בעצמי

5) מהרש"א

a) קשיא

i) Why for בקעה does the גמרא ask that neither ought to set up a חזית

ii) We just showed that

(1) if the wall should collapse and the stones should remain on the property of ראובן for a long time

(a) ראובן wins with a טענה of “I built it alone” if neither has a חזית

(b) ראובן doesn't win with this טענה if both put up a חזית

b) תירוץ

i) If the stones lay a long time שמעון would still lose if ראובן should say לקחתי

- ii) So the main remedy of the שותפין in any case is for each שותף to keep in mind quickly to ask for his share of the stones if the כותל should collapse onto the other's property

דף ב:

תד"ה הוה אמינא במסיפס בעלמא

- 1) משנה at
 - a) השותפים שרצו לעשות מחיצה בונים את הכותל באמצע
- 2) גמרא
 - a) לישנא קמא
 - i) רצו לעשות מחיצה משנה when the
(1) The משנה means the שותפין agreed to build a כותל
ii) Because
(1) without this agreement to build a כותל and a קנין to make it binding
(2) חצר needn't build a wall at all even once they've divided their חצר
(3) because היזק ראי' לאו שמיל היזק
 - b) לישנא בתרא
 - i) רצו לעשות מחיצה משנה when the
(1) The משנה means the שותפין agreed to divide their חצר
ii) Because
(1) The חצר has no דין חלוקה and neither שותף can demand חלוקה without agreement by the other
(2) And once שותפין divide their חצר
(a) even if they didn't agree to build a כותל
(b) they need to build a כותל because היזק ראי' שמיל היזק
 - c) לישנא קשיא for קשיא
 - i) if מחיצה means a wall and היזק ראי' לאו שמיל היזק
 - ii) instead of saying
(1) שותפין who agree to make a מחיצה must build a כותל
 - iii) the משנה should have said
(1) אותו who agree to make a מחיצה must build אותו
(2) Where אותו refers back to the wall implied by מחיצה
 - d) רש"י according to תירוץ
 - i) This isn't a קשיא for the לשון that היזק ראי' שמיל היזק
 - ii) if the משנה were to say "אותו"
 - iii) I might mistakenly have thought that

- (1) "השותפים שרצו לעשות מחיצה"
- (2) Means (see מהר"ם שיף and מהר"ם מ)
 - (a) שותפין who agreed to split ("שרצו") **and as a result need to make a** מסיפס ("לעשות מחיצה") to mark the split
 - (b) build it ("בנין אותו") meaning the מסיפס

(3) and this is what the משנה teaches

(a) חצר שאין בו דין חלוקה can agree to divide שותפין

(b) And if they do divide the חצר

(i) although

1. they needn't build a כותל since היזק ראוי לאו שמי' היזק

(ii) they do need to build a מסיפס to mark off the new division

iv) and to show that this isn't what the משנה intends

(1) the משנה says outright that what they build

(a) is a כותל

(b) not the מסיפס that might have been implied by "אותו"

(2) so that it's clear that

(a) what they agreed to with their "רצו" is to build a כותל

(3) And so that the משנה can go on to teach what שותפין need to do once they agree to build a כותל

3) תוספות

a) רש"י on the שיטה of קשיא

i) why might we have thought that our משנה needs to teach that

(1) חצר שאין בו דין חלוקה can agree to divide שותפין

(2) and that if they do they need to build a מסיפס

ii) we already know from a משנה at דף יא.

(1) That חצר שאין בו דין חלוקה can agree to divide שותפין that otherwise has no דין חלוקה

iii) And we know that once property is divided

(1) there must be at least a מסיפס to mark off the חלוקה

4) מהרש"א

a) תוספות on the קשיא of קשיא

i) you're right that I'd know without our משנה that either שותף can demand a מסיפס

ii) but I wouldn't have known that he can demand to build the מסיפס **on the boundary**

- b) here's proof
- i) in תד"ה בונין את הכותל באמצע
 - ii) תוספות suggests that
 - (1) for the מ"ד that היזק ראי' שמי' היזק
 - (2) Our משנה needs to teach that the כותל is built באמצע
 - (3) Because otherwise we might have thought that
 - (a) Although a שותף can demand that the other שותף share the expense of building a כותל to protect against היזק ראי'
 - (b) The first שותף can't demand that it be built on joint property
 - c) Two תירוצים
 - i) First תירוץ
 - (1) Don't compare
 - (a) a כותל for the לשון that היזק ראי' שמי' היזק
 - (b) to מסיפס for the לשון that היזק ראי' לאו שמי' היזק
 - (2) Unlike a כותל
 - (a) that's built to protect against היזק ראי'
 - (b) and that protects just as well if it's built at the edge of the property of one שותף
 - (3) a מסיפס
 - (a) that's built to mark a boundary against trespassers
 - (i) "כדי שיהא נתפס עליו כגנב"
 - (b) Won't mark off all trespassing unless it's built precisely on the boundary
 - ii) Second תירוץ
 - (1) You're right that
 - (a) in our משנה that doesn't use the word "חולקיין"
 - (b) We might not have known "באמצע" if the משנה didn't say באמצע
 - (2) But the word חולקיין does imply the precise middle
 - (a) so that the משנה at דף יא.
 - (i) that says שותפין can agree to be חולק a חצר that otherwise has no דין חלוקה
 - (ii) and that implies that there needs to be a מסיפס to mark off the חלוקה
 - (b) also implies that the מסיפס needs to be built on the precise point of חלוקה

תד"ה נפל שאני

- 1) דף ה. at משנה
א) כותל חצר שנפל מחייבין אותו לבנותו
- 2) גמרא
א) קשיא
i) היזק ראי' לאו שמ' היזק if
ii) Why must the כותל שותפין rebuild the
ב) תירוצ'
 - i) נפל שאני
(1) רש"י
(א) because the כותל שותפין originally agreed to build a
(2) תוספות
(א) because while the כותל stood the שותפין became accustomed to privacy
(ב) so that in this case all agree that היזק ראי' שמ' היזק
- 3) מהרש"א
א) שאלה
i) why does תוספות disagree with רש"י
ב) תשובה
i) because
(1) if the חצר is large enough to have a חלוקה
(א) it's **not** obvious that the שותפין once agreed to build a כותל
(ב) because maybe one שותף insisted on dividing the property and then built the כותל on his own property
ii) {note that if the חצר has no חלוקה
(1) once שותפין agreed to divide the חצר
(2) Then
(א) even if they didn't agree to build a כותל
(ב) and even if היזק ראי' לאו שמ' היזק
(3) They have to build a כותל to mark the division (see the next ד"ה)
- ג) רש"י on תוספות of קשיא to
i) go back to the משנה on דף ב.
(1) השותפים שרצו לעשות מחיצה בונים את הכותל באמצע

לפיכך אם נפל הכותל המקום והאבנים של שניהם (2)

ii) For the היזק ראי' לאו שמי' היזק that מאן דאמר we explained earlier that

(1) when the משנה says רצו לעשות מחיצה

(2) The משנה means the שותפין agreed to build a כותל

(3) And when the כותל falls the stones are split because we still remember that agreement

iii) so why can't we explain for רש"י

(1) that the משנה at דף ה. also deals with where we remember their agreement

ד) תירוץ

i) the משנה at דף ב. refers to רצו which means they agreed to build the כותל

(1) so we can extend this and say we still remember that agreement when the כותל fell

ii) the משנה at דף ה. says nothing about a prior רצו

דף ג.

תד"ה מאי קמ"ל

1) Introduction

- a) There are two potential sources for the חיוב to build a גודא between neighbors or persons who were once neighbors
- b) First source
 - i) To avoid היזק רא"י שמי' היזק מ"ד that היזק רא"י for the מ"ד
 - (1) This חיוב applies
 - (a) in a חלוקה שיש בו דין חלוקה even where
 - (i) only one neighbor insists on a גדר
 - (ii) and there is no רצו or agreement on חלוקה
 - (2) this חיוב also applies in a חלוקה שאין בו דין חלוקה where the שותפין agreed (רצו) to do חלוקה
 - (3) For this חיוב a גודא with חלונות is no good because it doesn't block היזק רא"י

c) Second source

- i) Even if היזק רא"י לאו שמי' היזק
 - (1) There is an independent חיוב to mark a newly divided חצר to reflect new boundaries
 - (2) This חיוב applies only to שותפין who agree to divide a חצר
 - (3) The חיוב doesn't apply where there is no רצו
 - (a) Namely
 - (i) where one שותף in a חלוקה שיש בו דין חלוקה insists on a split without רצו
 - (4) we'll discuss below what kind of גודא (כותל or מסיפס) is needed for this purpose
- d) in this סוגיא
 - i) חלונות means a wall of גזית etc. (but not of קנים) without חלונות
 - ii) There are two sorts of מסיפס
 - (1) מסיפס של גזית
 - (a) That differs from כותל only because מסיפס has חלונות
 - (2) מסיפס גרוע של קנים

2) דף ב. at משנה

- a) השותפים שרצו לעשות מחיצה בונים את הכותל באמצע

- 3) דף יא. at משנה
- a) "בזמן ששניהן רוצין אפילו פחות מכן {כלומר כשאין בו דין חלוקה} יחלוקו"
- 4) תוספות and גמרא
- a) מקשן
- i) introduction
- (1) The דף יא. at משנה that says חולקין implies that there must be at least a מסיפס to mark the חלוקה
- (2) Now
- (a) for the מ"ד that היזק רא' לאו שמ' היזק
- (b) I can accept that the דף יא. at משנה
- (i) teaches that there's a חיוב to build a גדר where the שותפין רצו for a חלוקה
- (c) but from that משנה standing alone it's possible that a מסיפס can be מלא היזק רא' לאו שמ' היזק is enough since חלונות
- (3) And the דף ב. at משנה adds that a גדר based on רצו must be a solid כותל without חלונות based on מנהג מדינה
- ii) קשיא
- (1) But I have this קשיא for the מ"ד that היזק רא' לאו שמ' היזק
- (a) Although both the דף יא. at משנה and the דף ב. at משנה
- (i) Refer only to רצו
- (ii) And so base the חיוב to make a גדר only on רצו and not on היזק רא'
- (b) Still
- (i) it can't be that the דף יא. at משנה allows a מסיפס of גזית that's מלא חלונות
- (ii) because that מסיפס wouldn't protect against היזק רא'
- (c) So the דף ב. at משנה doesn't need to add that the גדר must not have חלונות because of מנהג מדינה
- (d) So תנינא
- (i) What does the דף ב. at משנה add
- (ii) That we don't already know from the דף יא. at משנה
- b) תרצן
- i) you the מקשן acknowledge that the דף יא. at משנה doesn't prove that היזק רא' שמ' היזק
- ii) So why don't you answer that this is exactly why we need the דף ב. at משנה
- (1) Namely

- (2) to go beyond the משנה at דף יא. and to teach that היזק ראוי שמיל היזק
- (3) and that there is a חיוב to build a גדר based on 'ראי היזק
- c) מקשן
- i) your תירוץ doesn't work because
- (1) If the משנה bases its חיוב on 'ראי היזק
- (2) It could have taught the same חיוב even where there is no רצו
- ii) so it must be that the חיוב in the משנה is based on חלוקה for רוצין and not on היזק ראוי
- iii) so my קשיא remains
- (1) What does the משנה at דף ב. teach that we don't already know from the דף יא. at משנה
- d) תרצן
- i) the משנה at דף ב. with its emphasis on רצו teaches that
- (1) רצו is binding once there's a קנין
- e) מקשן
- i) but we already know that a קנין is binding from דף יא.
- ii) Where that משנה says בזמן ששניהן רוצין משנה there must be a חלוקה
- f) תרצן
- i) I still say both משניות base the חיוב גדר on רוצין שניהן רוצין
- ii) But from the משנה at דף יא. I might have thought that
- (1) even a חלונות מסיפס גרוע של קנים without
- (2) is enough to mark a חלוקה where שניהם רוצין
- iii) That's why the משנה at דף ב. has to teach that based on מנהג מדינה
- (1) we need a חצר שניהם רוצין where חלונות without כותל של גזית
- 5) גרסא תוספות first
- a) introduction
- i) דף ב: on תד"ה וכיון at ר"י
- (1) This תוספות assumes that
- (a) the חיוב to make a גדר in the משנה at דף ב. is based on היזק ראוי שמיל היזק
- (b) and that the גמרא hasn't yet heard the last תירוץ of the תרצן that finally explains that the חיוב גדר of the משנה can be based on שניהם רוצין
- (2) And that's why ר"י asks and answers this קשיא and תירוץ
- (a) קשיא

- (i) if the משנה at ב. דף bases the חיוב to build a גדר on ראי' היזק
 - (ii) Why does it apply the חיוב only where רצו
 - (b) תירוץ
 - (i) you're right that the חיוב also applies where there's no רצו
 - 1. but the משנה mentions the חיוב only for רצו to teach that where רצו a שותף can't say
 - a. Build the מחיצה yourself
 - b. I agreed only to divide the חצר
 - c. I didn't agree to share in the cost of building a מחיצה at all
 - b) קשיא
 - i) So why didn't the תרצן use this approach and say
 - (1) The משנה bases its חיוב on ראי' היזק
 - (2) The דין of the משנה therefore applies both where רצו and לא רצו
 - (3) The משנה emphasizes רצו only to point out that the second שותף can't argue
 - (a) "I agreed, etc."
- 6) מהרש"א
- a) קשיא
 - i) ר"י adopts this approach before we developed the approach that the משנה bases its חיוב on רצו לחלוק and that the דין in the משנה actually applies only to רצו
 - ii) but now that we've developed the approach based on חלוקה
 - (1) where the חיוב is actually limited to רצו exactly as set out in the משנה
 - iii) why would we adopt the approach of the ר"י
 - (1) where
 - (a) the חיוב is based on ראי' היזק
 - (b) and the משנה isn't precise because it actually isn't limited to רצו
 - (c) and it refers to רצו only to emphasize that a הוא אמינא is wrong
- 7) גרסא second תוספות
- a) תוספות doesn't ask that the תרצן **should have** used the approach of ר"י
 - b) instead תוספות says the גמרא actually adopts the approach of ר"י and says
 - i) The משנה bases its חיוב on ראי' היזק
 - ii) The דין of the משנה therefore applies both where רצו and לא רצו
 - iii) The משנה emphasizes רצו only to point out that the second שותף can't argue
 - (1) "I agreed, etc."

8) מהרש"א

a) it must be

i) that the ר"י didn't have this גרסא in the גמרא

ii) Because otherwise ר"י wouldn't have asked a קשיא and תירוץ that the גמרא itself in effect itself asks and answers

דף ג:

תד"ה הג"ה בי קייטא

1) גמרא

- a) An existing בית הכנסת can't be destroyed until its replacement is built
 - i) Because we're concerned either
 - (1) משום פשיעותא
 - (a) that the replacement בית הכנסת might not be built
 - (2) Or משום צלויי
 - (a) That there be a מקום תפלה when the first בית הכנסת is removed
- b) Where there already is an alternate מקום תפלה
 - i) The rule doesn't apply if the reason that a replacement בית הכנסת must be built before the existing בה"כ is destroyed is משום צלויי
 - ii) But if the reason is משום פשיעותא
 - (1) Then in this case too the new בית הכנסת must be built before the existing one is destroyed
 - (a) Because we're still concerned that משום פשיעותא the replacement בית הכנסת might never be built
- c) מר זוטרא and מרימר
 - i) would destroy and rebuild their summer בית הכנסת in the winter
 - ii) and they would destroy and rebuild their winter בית הכנסת in the summer

2) מהרש"א as explained by הג"ה בתוספות

- a) There are two possible approaches to מר זוטרא and מרימר
 - i) First approach
 - (1) There was only one בית הכנסת that was destroyed and rebuilt every summer for winter and every winter for summer
 - (2) it must be that
 - (a) the winter cold didn't allow the summer format of the בית הכנסת to be used in the winter
 - (b) the summer heat didn't allow the winter format of the בית הכנסת to be used in the summer
 - (3) because otherwise why would the בית הכנסת have to be destroyed **each season**
 - (4) the heat and cold that didn't allow use of the בה"ה count as a תיוהא or a serious structural defect

- (5) a בית הכנסת can be destroyed if there is a תיוהא even if there is no replacement בית הכנסת
- (6) and this explains why מרימר and מר זוטרא didn't have to build a new בה"כ before they destroyed the old

ii) second approach

- (1) There were two בתי כנסיות
 - (a) One was used in the summer and when it needed repairs was destroyed in the winter and rebuilt for use next summer
 - (b) And the other was used in the winter and when it needed repairs was destroyed in the summer and rebuilt for use next winter
- (2) When the summer בה"כ was destroyed
 - (a) it wasn't because it had to be rebuilt to be useable in the winter
 - (b) and it wasn't necessarily because a תיוהא made it unfit for next summer
- (3) When the winter בה"כ was destroyed
 - (a) it wasn't because it had to be rebuilt to be useable in the summer
 - (b) and it wasn't necessarily because a תיוהא made it unfit for next winter
- (4) so there was no תיוהא of heat or cold nor was there necessarily another תיוהא

3) מהרש"א

a) קשיא

- i) So why didn't מרימר and מר זוטרא insist that a new בה"כ be built before each old בה"כ was destroyed

b) רא"ש by תירוץ

- i) מרימר and מר זוטרא say that it's משום צלויי that a new בה"כ needs to be built before the old is destroyed
- ii) the rule doesn't apply here because one of the two בה"כ was always available for תפלה

c) בנימוקי יוסף { ר"ן by תירוץ

- i) מרימר and מר זוטרא say the reason for the rule is משום פשיעותא
- ii) the rule doesn't apply here

(1) Because either

- (a) there in fact was an actual תיוהא
- (b) or they could still be מתפלל in the remaining בה"כ

iii) קשיא

(1) but doesn't our גמרא say that the חשש of פשיעותא applies even where there is דוכתא לצלויי

iv) תירוץ

(1) Yes

(2) but only where the remaining place for תפלה isn't a בה"כ

דף ד.

תד"ה הכי קתני

1) משנה

a) רישא

i) וכן בגינה מקום שנהגו לגדור מחייבין אותו

b) סיפא

i) אבל בבקעה מקום שנהגו שלא לגדור אין מחייבין אותו

2) גמרא

a) קשיא

i) The רישא says that a גדר must be made in a גינה where there is a מנהג לגדור

(1) This suggests that a גדר needn't be made in סתם גינה

ii) The סיפא says that a גדר needn't be made in a בקעה where there is a מנהג שלא לגדור

(1) This suggest that a גדר need be made in סתם בקעה

iii) How can it be that the rule for סתם בקעה in the סיפא is stricter than the rule for סתם גינה in the רישא

b) תירוץ

i) Read the רישא this way

(1) וכן סתם גינה ובבקעה במקום שנהגו לגדור מחייבין אותו

c) רבא

i) רש"י as explained by קשיא

(1) If the רישא already dealt with the בקעה

(2) Why does the סיפא begin with "אבל בבקעה" that suggests we hadn't yet discussed בקעה

(3) The סיפא should have read this way

(a) אבל במקום שנהגו {כלומר בבקעה שעסקנו בה} שלא לגדור אין מחייבין אותו

3) תוספות

a) אביי to קשיא

i) Review the רישא and סיפא as explained by אביי

(1) רישא

(a) וכן סתם גינה ובבקעה במקום שנהגו לגדור מחייבין אותו

(2) סיפא

(a) אבל בבקעה מקום שנהגו שלא לגדור אין מחייבין אותו

- ii) You're right that this approach resolves the קשיא from גינה to בקעה
- iii) But it opens a new problem for בקעה itself
 - (1) The רישא suggests that there is no חיוב for בקעה
 - (2) The סיפא suggests that there is a חיוב for בקעה
- b) תירוץ
 - i) רישא also adjusts the סיפא as highlighted by the [brackets] so that the רישא and סיפא read this way
 - ii)
 - (1) רישא
 - (a) וכן סתם גינה ובבקעה במקום שנהגו לגדור מחייבין אותו
 - (2) סיפא
 - (a) אבל [סתם] בקעה [ו] במקום שנהגו שלא לגדור אין מחייבין אותו
- 4) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Then why does רבא ask that the סיפא should begin with "אבל במקום שנהגו שלא לגדור"
 - ii) The סיפא needs to begin with "אבל סתם בקעה" to teach that סתם בקעה has the same דין as מקום שנהגו שלא לגדור
 - iii) Because the ending of the סיפא "אבל במקום שנהגו שלא לגדור" deals with גינה
 - b) תירוץ
 - i) רבא means that the סיפא could have begun with "אבל סתם"
 - ii) Without repeating the word "בקעה"

דף ד:

גמרא לא צריכא

1) משנה

- a) בבקעה ... אם רצה כונס לתוך שלו ובונה ועושה חזית מבחוץ
- b) אם עשו מדעת שניהם בונים את הכותל באמצע ועושים חזית מכאן ומכאן

2) גמרא

a) קשיא

- i) שדות **ראובן** and **שמעון** together built a **כותל** between their two
- ii) Why need both put up a **חזית** to show that they built the **כותל** together
- iii) Why not get the same result by saying that neither should put up a **חזית**

b) תירוץ

- i) When the **משנה** says that both should put up a **חזית**
- ii) The **משנה** means that where **ראובן** has already put up a **חזית**
- iii) **שמעון** should protect himself by putting up a second **חזית**

3) מהרש"א

a) קשיא

- i) A person who builds a wall places his **חזית** on the side of the wall that faces his neighbor and that's on the neighbor's property
- ii) how could **ראובן** have put a **חזית** on the property of **שמעון** without getting permission from **שמעון**

b) Two תירוצים

i) First תירוץ by ר"ן {נימוקי יוסף}

- (1) The **משנה** advises **שמעון** to put up a **חזית** in the unlikely event that **ראובן** somehow manages to put up a **חזית**

ii) Second תירוץ

- (1) The **משנה** advises **שמעון** to put up a **חזית** if **ראובן** has put up a **חזית** while **ראובן** and **שמעון** are entering each other's property to build the wall together

רש"י ד"ה המקיף את חבירו

1) משנה

- א) המקיף את חבירו משלש רוחותיו וגדר את הראשונה והשני' והשלישית אין מחייבין אותו
- ב) ר' יוסי אומר אם עמד וגדר את הרביעית מגלגלין עליו את הכל

2) רש"י

- א) If שמעון surround of שדות of ראובן on four sides
 - i) And ראובן builds a גדר on three of those sides
 - ii) שמעון doesn't have to pay
- ב) This is because
 - i) the general rule in a בקעה is that ראובן can't force שמעון to join in building a separating wall
 - ii) so it follows that if ראובן goes ahead and builds on his own he can't demand that שמעון join in paying the cost

3) "ר"ן" as מהרש"א as mentioned in נימוקי יוסף

א) קשיא

- i) Under the rule of היורד לתוך שדה חבירו שלא ברשות שלא ברשות
 - (1) where a שדה is עשוי' ליטע and the ב"ב isn't מוחה
 - (2) if ראובן improves the שדה שלא ברשות and benefits שמעון
 - (3) ראובן has to reimburse שמעון
 - (4) And ידו של שמעון על העליונה
- (א) Meaning that שמעון must pay ראובן the standard charge for the improvement that ראובן made
- ii) Why doesn't the rule of היורד apply here

ב) תירוץ

- i) שמעון didn't get a benefit within the meaning of "היורד" so long as there is no wall on all four of his sides
- ii) And in fact
 - (1) The reason that שמעון must pay if ראובן extends the wall to the fourth side
 - (2) Is because "היורד" then applies to the benefit ראובן gave to שמעון

רש"י ד"ה אימא סיפא

- 1) משנה
 - a) המקיף את חבירו משלש רוחותיו וגדר את הראשונה והשני' והשלישית אין מחייבין אותו
 - b) ר' יוסי אומר אם עמד וגדר את הרביעית מגלגלין עליו את הכל
- 2) משנה on the רש"י
 - a) Don't be גורס
 - i) ר' יוסי אומר אם עמד **ניקף** וגדר את הרביעית מגלגלין עליו את הכל
- 3) רש"י as explained by גמרא
 - a) the תנא קמא says the ניקף needn't pay if the מקיף makes a גדר only around three sides
 - b) this implies that if the מקיף completes a גדר around all four sides, the ניקף does have to pay
 - c) And the same is true for יוסי ר'
 - i) Who
 - (1) although **he says that the ניקף must pay when the ניקף is גודר the 4th side ("דתנא ניקף")**
 - (2) Would also apply the same rule if it's the מקיף who completes the 4th side
- 4) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) How does this רש"י on the גמרא fit with the רש"י in the משנה that says not to be גורס ר' יוסי "אם עמד ניקף" גורס
 - b) תירוץ
 - i) As discussed in a הג"ה on רש"י
 - (1) When תנא ניקף ר' יוסי says for רש"י that תנא ניקף ר' יוסי refers to the ניקף
 - (2) רש"י means only that אם עמד **refers** to the ניקף
 - (a) Because אם עמד suggests
 - (i) that the person who "arose" to build the גדר on the fourth side
 - (ii) Is a person other than the מקיף who had built the גדר on the other three sides
 - c) Two קשיות
 - i) First קשיא
 - (1) It's a דוחק to say that רש"י in the גמרא refers only to a דיוק when the actual words of רש"י are "תנא ניקף"
 - ii) Second קשיא

(1) גמרא in the משנה isn't גורס the word אמר עמד ניקף to explain why the גמרא later says that ר' יוסי agrees with תנא קמא that ניקף pays if מקיף completed the fourth wall

(2) but

(a) since רש"י anyway says later that

(i) Although ר' יוסי **implies** that the ניקף pays if he completed the wall

(ii) He also agrees that ניקף must pay when מקיף completed the wall

(3) why not leave the גרסא in the משנה as אמר עמד ניקף and give a similar explanation later

(a) although ר' יוסי **says outright** that the ניקף pays if he completed the wall

(b) He also agrees that ניקף must pay when מקיף completed the wall

d) תירוץ

i) Must be that we're not גורס in the first רש"י the words "לא גרסינן ניקף"

ii) And that these words are a הג"ה

תד"ה שני' ושלישית לא

1) משנה

- a) המקיף את חבריו משלש רוחותיו וגדר את הראשונה והשני' והשלישית אין מחייבין אותו
- b) ר' יוסי אומר אם עמד וגדר את הרביעית מגלגלין עליו את הכל

2) גמרא

a) introduction

i) Because

(1) the תנא קמא says the ניקף needn't pay if the מקיף makes a גדר around **three** sides

(2) We imply that if the מקיף completes a גדר around all four sides, the ניקף does have to pay

(3) And ניקף would certainly have to pay if he himself completes the 4th side

ii) And the same is true for ר' יוסי

(1) Who although he says directly that the ניקף must pay when the ניקף is גודר the 4th side ("דקתני ניקף")

(2) Would apply the same rule if it's the מקיף who completes the 4th side

b) קשיא

i) So where do תנא קמא and ר' יוסי disagree

c) איבעית אימא according to one תירוצ

i) Where the מקיף completed the fourth side

(1) תנא קמא

(a) Only requires the ניקף to share the cost for the fourth side

(2) ר' יוסי

(a) Says the ניקף must share the cost of all four sides

3) רש"י

a) The reason that תנא קמא says the ניקף pays only for the fourth side is that

i) "דעל דמי הראשונות כבר יצא מהם זכאי בב"ד"

ii) Meaning

(1) Since מקיף couldn't recover for the first three sides before he completed the 4th side

(2) He can never by his own action change that prior דין for the three sides

4) (מהרש"א as explained by תוספות)

a) קשיא

- i) This reasoning goes too far
 - ii) Because even at the point that מקיף had completed all but a טפה of the fourth side
 - (1) He couldn't have recovered for any of the work he did including his partial work on the fourth side
 - iii) So why would תנא קמא say that when מקיף completes the fourth side he recovers for the whole fourth side
 - iv) {see רש"ש}
- b) תירוץ
- i) Must be that this is the reason that for ת"ק he can't recover for three sides
 - (1) Recall that we said earlier that to make ניקף pay for all four sides means to apply rule of חבירו שדה לתוך שדה חבירו שלא ברשות to benefit חבירו
 - (2) תנא קמא says ניקף argues that he has no real benefit from three walls because for him בר זוזי is enough
- c) קשיא
- i) So why for תנא קמא does he pay for the fourth wall
- d) תירוץ
- i) once a person is already surrounded by three walls
 - ii) אנן סהדי that the person would invest in a fourth wall to upgrade his protection on all four walls
 - iii) so the מקיף did benefit the ניקף by building the fourth wall

דף ה.

תד"ה ואי לא דאינא לך

1) משנה

- a) המקיף את חבריו משלש רוחותיו וגדר את הראשונה והשני' והשלישית אין מחייבין אותו
- b) ר' יוסי אומר אם עמד וגדר את הרביעית מגלגלין עליו את הכל

2) גמרא

- a) If the מקיף builds the fourth wall
 - i) ניקף must pay
 - (1) A minimum of נטירתא דמי
 - (a) If we follow רב according to רבנן
 - (2) And as much as שגדר מקיף לפי מה
 - (a) If we follow ר' יוסי according to רב הונא
- b) רוניא of שדה surrounded רבינא of שדות
- c) רוניא built a wall around רוניא and offered to accept נטירתא דמי from רוניא in full payment
- d) רבא
 - i) Unless you רוניא accept what רבינא offers
 - ii) I'll rule with רב הונא according to ר' יוסי that you need to pay מקיף לפי מה שגדר

3) תוספות (as explained by מהרש"א)

- a) שאלה
 - i) When רבא said “and if you don't pay נטירתא אגר I'll rule with רב הונא and make you pay לפי מה שגדר מקיף”
 - ii) Did רבא
 - (1) Mean that the הלכה follows רב הונא according to ר' יוסי
 - (2) And that unless רבא would apply the הלכה רוניא settled
 - iii) Or did רבא
 - (1) Hold that the הלכה follows תנא קמא according to רב רבנן that רוניא need only pay נטירתא אגר
 - (2) And להפחידו said “unless you follow the הלכה per תנא קמא I'll have you pay as demanded by רב הונא”
- b) תשובה
 - i) If רבא wanted to threaten רוניא
 - (1) He wouldn't do so by threatening to rule שלא כהלכה

(2) Instead he would threaten לא אגבה לאפדנא ואי לא or מבע דמא דלא בסילואה דלא מחינא לך

תד"ה ד' לצלא

1) גמרא

a) First case

i) A שדה of רוניא was surrounded on all four sides by שדות of רבינא

b) Second case

i) רבינא bought a שדה on the boundary of a שדה of רוניא

ii) רבינא claimed he had the first right as a בר מצרא to buy the שדה

iii) ר' ספרא ברי' דרב ייבא ruled in favor of רוניא because "ד' לצלא ד' לצלא"

2) רש"י

a) The שדות in the second case had nothing to do with the שדות in the first case

3) תוספות

a) קשיא

i) גמרא would not have brought the second case here if it weren't related to the first case

b) תירוץ

i) שיטת ר"ת

(1) The second case happened before the first case when רוניא was still surrounded by רבינא only on three sides

(2) רוניא then bought the שדה that רבינא wanted to buy

(3) רוניא ended up surrounded on all four sides once he bought the שדה

(4) "ד' לצלא ד' לצלא" means that

(a) Just as you רבינא want to buy bordering property

(i) because it has more value to you than it does to a stranger because as a neighbor you can work the property more efficiently

(b) The same applies to רוניא

(c) And it doesn't matter that you're attached on three sides and he's attached only on one

ii) שיטת ר' אברהם

(1) רבינא was an אריס to ר' אריס

(2) And רב ספרא ruled that ר' אריס as an אריס also has בר מצרא rights

4) מהרש"א

a) קשיא

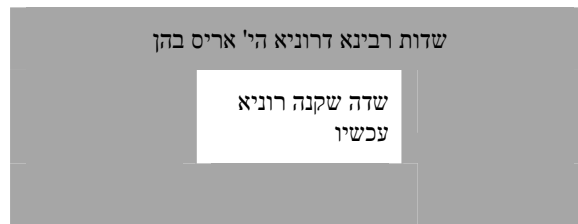
i) For the שיטה of ר' אברהם how is the second case connected with the first

b) תירוץ

i) The second case happened before the first case when ר' אריס still owned no שדה and was an אריס in שדות of רבינא that surrounded the שדה that ר' אריס now bought

ii) ר' אריס then bought the שדה that רבינא wanted to buy

iii) ר' אריס ended up surrounded on all four sides once he bought the new שדה

c) קשיא

i) For this שיטה what did ר' ספרא mean by ד' לצלא

d) תירוץ

i) רבינא argued that

(1) although an אריס can have rights as a בר מצרא elsewhere

(2) he can't have rights any better than someone who owns גוף קרקע

(3) so that

(a) where there can be no one who claims בר מצרא rights for גוף קרקע

(b) the אריס can't claim בר מצרא rights

ii) רב ספרא answered

(1) Yes, but you רבינא yourself claim בר מצרא rights for גוף קרקע on all four sides ("ד' לצלא")

(2) So he too has equivalent בר מצרא rights as an אריס on all four sides ("ד' לצלא")

e) Note that שיטת ר' אברהם

- i) Can disagree with שיטת ר"ת
- ii) And hold that a בר מצרא on three sides has greater rights than a בר מצרא on one side

דף ה:

תד"ה כי היכי דלא ליטרדן

1) משנה

a) רישא

- i) Where a כותל between the הצרות of ראובן and שמעון collapses
- ii) ראובן can demand that שמעון join him in building the כותל up to אמות ד'
- iii) שמעון is believed if he claims that he paid his share

b) סיפא

- i) ראובן can't demand that שמעון pay for the cost of the כותל above אמות ד'
- ii) But
 - (1) if שמעון builds a second wall that can make use of the portion of the first wall that is taller than אמות ד'
 - (2) שמעון has to pay his share of the entire cost of the first wall including the cost for the portion above אמות ד'
 - (3) And he's not believed if he claims that he paid his share of the excess cost

2) ריש לקיש

a) פרעתי בתוך זמני אינו נאמן

b) A person isn't believed if he claims "I paid my debt before it was due" (תוך זמנו)

3) אביי ורבא

a) ליה is believed if he claims he paid his debt תוך זמנו

b) Because

- i) It will certainly become due anyway
- ii) So

(1) if the ליה has the money now

(2) he can decide to prepay now to avoid the trouble of repaying later

4) ריש לקיש to קשיא

a) the משנה says that שמעון is believed in the רישא

b) There'd be no חידוש if he's believed only where he claims to have paid בזמנו

c) So the משנה must teach that שמעון is believed even where he claims that he paid תוך זמנו

5) סיפא from the אביי ורבא to קשיא

a) The משנה says that שמעון isn't believed in the סיפא

b) If שמעון claims to have paid בזמנו why wouldn't he be believed

- c) Must be that he's not believed because he claims that he paid תוך זמנו
- 6) תוספות
- a) אביי ורבא for קשיא
- i) a person isn't believed
- (1) If he claims that תוך זמנו (before 30 days) he was בכור a פודה
- (2) Or if he claims that he paid rent before it was due
- ii) Why isn't this a קשיא for אביי ורבא
- b) תירוץ
- i) אביי ורבא agree that a person doesn't prepay a debt that might never become due
- ii) And
- (1) a פדיון הבן won't be due if the בכור dies before he's 30 days old
- (2) Rent on a house won't be due if the house collapses before the end of the term
- c) קשיא
- i) Then even for אביי ורבא
- ii) Why is שמעון believed in the רישא to say he prepaid תוך זמנו
- iii) It's possible that ראובן won't finish the כותל
- 7) מהרש"א
- a) קשיא
- i) Go back to the סיפא
- (1) where שמעון isn't believed that he paid excess costs if he builds a second nearby כותל
- (2) And where the גמרא asked this קשיא for אביי ורבא
- (a) If שמעון claims to have paid בזמנו why wouldn't he be believed
- (b) Must be that the משנה teaches that שמעון isn't believed that he paid תוך זמנו
- ii) Why didn't תוספות ask that
- (1) the גמרא should have answered that
- (a) in this case אביי ורבא agree that שמעון isn't believed that he paid תוך זמנו
- (b) because שמעון might not complete the second כותל
- b) תירוץ
- i) שמעון knows what he himself plans to do
- (1) So that if he says he had in mind to complete the nearby wall

(2) That should explain why he decided to prepay

(3) And that's why the גמרא says the סיפא is a קשיא for אביי ורבא

ii) שמעון doesn't know what ראובן in the רישא plans to

(1) And that's why תוספות asks that the רישא should also be a קשיא for אביי ורבא

תד"ה אילימא

- 1) משנה
 - a) רישא
 - i) Where a כותל between ראובן and שמעון collapses
 - ii) ד' אמות ראובן can demand that שמעון join him in building the כותל up to אמות ד'
 - iii) שמעון is believed if he claims that he paid his share
 - b) סיפא
 - i) ראובן can't demand that שמעון pay for the cost of the כותל above אמות ד'
 - ii) But
 - (1) if שמעון builds a second wall that can make use of the portion of the first wall that is taller than אמות ד'
 - (2) שמעון has to pay his share of the entire cost of the first wall including the cost for the portion above אמות ד'
 - (3) And he's not believed if he claims that he paid his share of the excess cost
- 2) ד"ה מארבע אמות ולמעלה עמוד א' תוספות
 - a) קשיא (as explained by מהר"ם)
 - i) In the סיפא why can't שמעון claim "I myself built the section above אמות ד'?"
 - b) תירוץ
 - i) In the סיפא there are עדים that saw ראובן demand that שמעון join in building the כותל and that saw שמעון refuse
- 3) גמרא
 - a) ריש לקיש
 - i) חזקה אין אדם פורע תוך זמנו
 - b) ריש לקיש to קשיא
 - i) the משנה says that שמעון is believed in the רישא
 - ii) There'd be no הידוש if he's believed only where he claims to have paid ראובן בזמנו
 - iii) So the משנה must teach that שמעון is believed even where he claims that he paid תוך זמנו
- 4) תוספות
 - a) קשיא
 - i) אנן סהדי { מהרש"א will explain an inconsistency with what we said earlier}
 - (1) in the sense that we as ב"ד can assume the same as if there were עדים

(2) that ראוּבֵן built the כוּתֵל in the רִישָׁא and triggered an obligation by שְׁמַעוֹן to pay ראוּבֵן

ii) Now

(1) If there were no חֲזָקָה אין אדם פורע תוך זמנו

(a) It would be possible that ראוּבֵן paid שְׁמַעוֹן immediately once ראוּבֵן started building so there never was a moment when שְׁמַעוֹן owed ראוּבֵן anything

(2) But since רִישׁ לְקִישׁ does hold this חֲזָקָה

(a) We assume that שְׁמַעוֹן didn't pay this obligation immediately

(b) So ב"ד are in effect עֵדִים that there was a loan outstanding for at least some time after ראוּבֵן began building the כוּתֵל

iii) So we might have thought that

(1) we apply the rule of הַמְלוּהָ לְחַבְרֵי בְעֵדִים צָרִיךְ לְפָרְעוֹ בְעֵדִים

(2) and שְׁמַעוֹן isn't believed even if he claims to have paid בזמנו

iv) And maybe

(1) this is why the מְשֻׁנָּה needs to teach that שְׁמַעוֹן is believed

(2) namely because we don't treat this as מְלוּהָ בְעֵדִים

v) So why do you say it's a פְּשִׁטָּא

5) מהרש"א

a) Two קְשִׁוֹת

i) First קְשִׁיָּא

(1) Why does תוֹסַפּוֹת need to say אֲנִי סֵהֲדִי that ראוּבֵן built the כוּתֵל in the רִישָׁא

(2) Here are two proofs that there are in fact actual עֵדִים that saw ראוּבֵן demand that שְׁמַעוֹן join in building the כוּתֵל and that saw שְׁמַעוֹן refuse

(3) First proof

(a) we saw earlier that there were עֵדִים in the סִפָּא

(b) and why would we think that the רִישָׁא is different from the סִפָּא

(4) second proof

(a) if there are no עֵדִים and if we say מִיגוּ בְמִקוֹם חֲזָקָה (the גְּמָרָא considers this below)

(b) then even for רִישׁ לְקִישׁ

(i) we ought to believe שְׁמַעוֹן when he says that תוך זמנו he paid ראוּבֵן

(ii) מִיגוּ if he were lying he could have claimed "I built it myself"

ii) Second קְשִׁיָּא

- (1) Once we know there are עדים that שמעון refused to join ראובן
 - (2) We know that in this case there was a “loan” outstanding at least for a moment even if עביד איניש דפרע גו זימני'
 - (3) So why does the קשיא apply only if אין אדם פורע תוך זמנו
- b) קשיא תירוץ to the second
- i) Although we know that שמעון at first refused a demand by ראובן that שמעון join and build the wall together
 - ii) Still
 - (1) because of the combined effect of
 - (a) the חיוב that both build the כותל
 - (b) and עביד איניש דפרע גו זימני'
 - (2) We would not treat the case as a הלואה בעדים

תד"ה ואפילו מיתמי

- 1) Introduction part 1 on the דין of מיתומים
a) If a מלוה has a claim against a שמת ליה
i) He can use a שבועה to recover the claim from יתומין גדולים
b) שאלה
i) Can the מלוה recover the claim from יתומין קטנים
c) תשובה
i) רב פפא
(1) The מלוה can't recover from יתומין קטנים
(2) Because
(a) חייב במצוות יתמי קטנים (חת"ס) and מצוה is only a פריעת בע"ח
ii) רב הונא בר' דרב יהושע
(1) The מלוה can't recover wherever it's possible that
(a) צררי אתפס' meaning that the ליה gave a משכון to the מלוה for the claim before he died
(b) so the fact that the מלוה still has a שטר doesn't prove that the ליה hadn't in effect paid him by giving him a משכון
(2) and the מלוה can recover only where
(a) The ליה was מודה before he died that the debt was owing and there was no צררי
(b) Or the ליה died while he was in חרם for not having paid the loan
d) At קעו: דף גמרא says that the הלכה follows דרב יהושע
2) Introduction part 2 on the דין of אדם פורע תוך זמנו
a) רב הונא בר' דרב יהושע and רב פפא
i) Both agree with אביי ורבא that אדם פורע תוך זמנו
b) ריש לקיש says
i) חזקה אין אדם פורע תוך זמנו
ii) "אפילו מיתמי"
c) At a minimum the words "אפילו מיתמי" mean that
i) Where the ליה dies תוך זמנו
ii) The מלוה can use this חזקה to recover from יתומין גדולים without a שבועה
d) The הלכה follows ריש לקיש
3) Introduction part 3

- a) Don't confuse
 - i) The שיטת of רב פפא and דרב יהושע on recovering from יתומים קטנים
 - ii) With their שיטה on זמנו תוך פורע
 - b) So that
 - i) There can be a שיטה
 - (1) That agrees with רב פפא or דרב יהושע on recovering from יתומין קטנים
 - (2) But that agrees with ריש לקיש that אין אדם פורע תוך זמנו
- 4) Introduction part 4
- a) תוספות assumes that
 - i) חזקה אין אדם פורע תוך זמנו who says ריש לקיש
 - ii) would also say that תוך זמנו there is a חזקה that לזה isn't צררי
 - b) see ר"ש
- 5) תוספות
- a) שאלה
 - i) For a שיטה
 - (1) that
 - (a) agrees with ריש לקיש that אין אדם פורע תוך זמנו
 - (b) and agrees with דרב יהושע that a מלוה can't recover against יתומים קטנים because maybe צררי אתפסי
 - (2) תוך זמנו מלוה recover from יתומין קטנים where the לזה died
 - ii) In other words
 - (1) Do we rely on ריש לקיש who says the חזקה applies "ואפילו מיתמי" to decide that there was no זמנו תוך צררי even for יתומין קטנים
 - (2) Or do we say that there is no recovery from יתומין קטנים because
 - (a) ריש לקיש applies his חזקה only to יתומין גדולים
 - (b) But for יתומין קטנים we're stricter and we are צררי even זמנו
 - b) First תשובה based on ערכין כב.
 - i) Part 1
 - (1) ר' אסי
 - (a) A מלוה can recover from יתומין קטנים only for loans that pay רבית
 - (2) The reason that a מלוה can't otherwise recover from יתומין קטנים is because we either agree with
 - (a) יתמי לאו בני מיעביד מצוה נינהו ר' פפא

- (b) Or with חיישינן לצררי דר' יהושע רב הונא בר' דר' who says
- (3) ר' אסי to קשיא
- (a) ברייתא
- (i) שום היתומין שלשים יום
- (ii) a מלוה can recover against יתומין only after 30 days
- (b) now this ברייתא can only refer to a מלוה ישראל
- (i) Because a מלוה עכו"ם won't listen to us to wait 30 days
- (c) Since a מלוה ישראל is involved there can be no רבית
- (d) So you see that after 30 days the מלוה recovers even where there's no רבית
- (4) First תירוץ
- (a) שקיבל זו ולא קיבל זו
- (b) The ברייתא deals with בע"ח עכו"ם
- (i) Who has agreed to wait 30 days
- (ii) But hasn't accepted not to take רבית
- (c) And it's because of רבית that the מלוה can recover from יתומין קטנים
- (5) Second תירוץ
- (a) the ברייתא deals with כשהייב מודה
- (i) the לווה was מודה before he died that that the loan wasn't paid
- (b) and that's why the מלוה can recover from יתומין קטנים even where there's no רבית
- ii) Part 2
- (1) Since כשהייב מודה is relevant only for דרב יהושע רב הונא בר' דר' and not for רב פפא
- (2) It must be that ר' אסי agrees with the שיטה of דר' יהושע רב הונא בר' דר' on recovery from יתומין קטנים
- iii) Part 3
- (1) Since the הלכה
- (a) אין אדם פורע בתוך זמנו on ריש לקיש
- (b) and not with רב פפא רב הונא בר' דר' יהושע רב הונא בר' דר' who agree with רב פפא and say אין אדם פורע תוך זמנו
- (2) we can assume that ר' אסי agrees with ריש לקיש that אין אדם פורע תוך זמנו
- (3) and we saw earlier that this means that ר' אסי would also say אין אדם מתפס צררי תוך זמנו

- iv) part 4
 - (1) if ריש לקיש says אין אדם פורע תוך זמנו also for יתומין קטנים
 - (2) Then he would also say that there is no צררי חשש of זמנו תוך זמנו
 - (3) קשיא
 - (a) why did the גמרא first need to accept the דוחק תירוץ of שקיבל זו ולא קיבל זו
 - (b) Why not say instead that in the ברייתא the לוחה died תוך זמנו
- v) Part 5
 - (1) Must be that the חזקה of ריש לקיש doesn't apply to יתומין קטנים תוך זמנו
- c) Second תשובה
 - i) We can reach the same conclusion even without the ברייתא of שום היתומין
 - ii) Because ערכין in ר' יוחנן
 - (1) disagrees with ר' אסי who says only מלוה בריבית recovers against יתומין
 - (2) and says that for כתובת אשה there is also recovery from יתומין
 - iii) the impression from the גמרא is that these are the only cases where there's recovery against יתומין קטנים
 - iv) so it must be that there is no recovery where לוחה מת תוך זמנו
- 6) מהרש"א part 1
 - a) Introduction
 - i) In the first תשובה
 - (1) יתומין on רב הונא ברי' דר' יהושע followed ר' אסי needed to prove that תוספות instead of רב פפא
 - (2) And רב הונא ברי' follows הלכה the fact that תוספות didn't want to rely on the fact that דר' יהושע
 - b) קשיא
 - i) So why in the first תשובה did תוספות rely on the fact that הלכה follows ריש לקיש to decide that ר' אסי agreed with ריש לקיש
 - c) תירוץ
 - i) תוספות
 - (1) needs to prove that ר' אסי disagrees with ר' פפא
 - (a) because the שיטה of רב פפא is mentioned earlier in the גמרא
 - (2) and we might have thought that ר' אסי follows שיטה even though it is שלא כהלכה
 - ii) does not need to prove that ר' אסי agrees with ריש לקיש

- (1) because the גמרא doesn't mention the שיטה of זמנו תוך פורע תוך
- (2) so תוספות can assume that ר' אסי follows the הלכה

7) מהרש"א part 2

a) Introduction

- i) תוספות in its second תשובה assumed that ר' אסי and ר' יוחנן together list all possible cases where there can be recovery from יתומין

b) קשיא

- i) But the list is obviously not complete
- ii) Because they don't list מודה כשהייב מודה where all agree that for רב הונא בר' דר' גובה מן היתומין מלוה יהושע

c) תירוץ First

- i) This rule is a פשיטא and it's understandable that ר' אסי and ר' יוחנן don't mention it

d) תירוץ Second

- i) The rule for מודה כשהייב can be derived from ברייתות mentioned in ערכין
- ii) And that's why ר' אסי and ר' יוחנן don't mention it

8) Return to תוספות (as explained by מהרש"א)

a) Introduction

- i) At ב"ק לט. the גמרא asks

(1) קשיא

(a) For ר' יוחנן who says we're only גובה מן היתומין בהן where רבית אוכלת בהן or כתובת אשה

(b) Why is it that a ניזק can be גובה מן היתומין if the היזק happened after the death of their מוריש

b) קשיא

- i) Now that we've established that ר' יוחנן agrees with יהושע רב הונא בר' דר'

(1) That a מלוה doesn't recover against יתומין קטנים because לצררי

- ii) Why does the גמרא ask that there should be no recovery for a היזק after the מוריש died

- iii) The reason the ניזק recovers is obvious: the מוריש was obviously not צררי to a person who was ניזוק after he died